

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

«Για την ιστορία»

Από τον κ. Νικ. Λιναρδάτο

Στην «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ» της 8 Φεβρουαρίου 1998, δημοσιεύεται σχόλιο (υπό τα αρχικά Κ.Ι.Α.) με τον τίτλο «Δεν ήταν "ολέθριο" προ δεκαετίας», στο οποίο επικρίνεται η δήθεν ασυνέπεια μεταξύ θέσεων που έλαβε το 1988 και πρόσφατα ο κ. Κ. Μητσοτάκης στο θέμα της συναντήσεως Α. Παπανδρέου-Οζάλ στο Νταβός τις τελευταίες ημέρες του Ιανουαρίου 1988, και παρατίθεται το πλήρες κείμενο σχετικής δηλώσεως του Κ. Μητσοτάκη την 31 Ιανουαρίου 1988.

Επειδή συνόδευα τον κ. Μητσοτάκη στο Λονδίνο, όπου είχε μεταβεί για να συναντηθεί με την πρωθυπουργό κ. Θάτσερ και όπου έγινε η παραπάνω δήλωση, έχω άμεση προσωπική γνώση του θέματος. Θα ήθελα λοιπόν να υπομνήσω ορισμένα γεγονότα «για την ιστορία», που λέει και το σχόλιό σας. Η δήλωση της 31 Ιανουαρίου συντάχθηκε με βάση τα τηλεγραφήματα και τις πληροφορίες που έφθασαν στο Λονδίνο αμέσως μετά τη συνάντηση Παπανδρέου-Οζάλ και έδιδαν διαφορετική εικόνα από την πραγματικότητα, όπως διαπιστώθηκε τις αμέσως επόμενες ημέρες. Χαρακτηριστικό των εντυπώσεων που δημιουργήθηκαν στο εξωτερικό είναι τηλεγράφημα του Αρχιεπισκόπου Αμερικής, κ. Ιακώβου, προς τον Α. Παπανδρέου που αρχίζει: «Χαιρετίζω με ενθουσιασμό και μεγάλες ελπίδες τη συνάντησή σας στο Νταβός...» («Ελευθεροτυπία» 1 Φεβρουαρίου 1988).

Δεν άργησε όμως να έρθει η προσγείωση στην πραγματικότητα με την άφιξη πληρέστερων πληροφοριών και του κειμένου του ανακοινθέντος. Γράφει η «Καθημερινή» της 2 Φεβρουαρίου σε ανταπόκριση από το Λονδίνο: «Ο κ. Μητσοτάκης εξέφρασε τη συναίνεσή του για την έναρξη του ελληνοτουρκικού διαλόγου, ο οποίος, όπως πάντως υπογράμμιζε «άρχισε εξ υπαρχής αφού δεν έγιναν δεκτά τα ελληνικά αιτήματα».

Πιο συγκεκριμένα, ο κ. Μητσοτάκης την 1 Φεβρουαρίου, απαντών σε ερώτηση σχετική με το αν συμφωνεί ή όχι με τους χειρισμούς του πρωθυπουργού Α. Παπανδρέου στο Νταβός δηλώνει: «Δεν ξέρω τις λεπτομέρειες του Νταβός για να σας πω αν συμφωνώ ή όχι. Δεν ξέρω. Συμφωνώ επί της αρχής της συναντήσεως και του διαλόγου σε υψηλό επίπεδο. Επ' αυτού συμφωνώ. Για τους χει-

ρισμούς δεν μπορώ να πω τίποτα, γιατί δεν τους ξέρω». (Διγκαβέ: Αλμανάκ 1989 σελ. 150).

Ο κ. Μητσοτάκης επέστρεψε από το Λονδίνο την 5 Φεβρουαρίου και την μεθεπομένη, αφού ενημερώθηκε λεπτομερέστερα σε δήλωσή του αναφέρει μεταξύ άλλων: «...Ο κ. Α. Παπανδρέου είχε επανειλημμένα δεσμευθεί να μην αρχίσει διάλογο με την Τουρκία, αν δεν φύγει προηγουμένως ο τουρκικός στρατός κατοχής από την Κύπρο.

Και όμως προχώρησε στο διάλογο χωρίς καν να θέσει σαν βασική και ανυποχώρητη προϋπόθεση για την οριστική διευθέτηση των διαφορών μας με την Τουρκία - όπως εγώ επίμονα και δημόσια και κατ' ιδίαν του συνιστούσα - δίκαιη επίλυση του Κυπριακού». (Διγκαβές σελ. 157).

Στις 11 Μαρτίου διεξάγεται συζήτηση στη Βουλή σε επίπεδο πολιτικών αρχηγών. Γράφει η «Καθημερινή» (12 Μαρτίου 1988): Ο κ. Κων. Μητσοτάκης, που διεδέχθη τον κ. Παπανδρέου στο βήμα, στην αρχική αγόρευσή του, χωρίς την παραμικρή υπέρβαση των κοινοβουλευτικών κανόνων, έφερε σε δυσχερή θέση τον πρωθυπουργό, επισημαίνοντας ότι πήγε στο Νταβός εντελώς απάρασκευος... Και βεβαίως, επέκρινε την κυβέρνηση ότι για να καλύψει ένα σφάλμα της πολιτικής της δημιούργησε εθνική ζημιά...».

Την εντονότερη βεβαίως αποδοκιμασία της εξωτερικής πολιτικής της κυβερνήσεως Παπανδρέου και της συναντήσεως Παπανδρέου-Οζάλ, αποτέλεσε η πρόταση δυσπιστίας που υπέβαλε η Νέα Δημοκρατία και συζητήθηκε στη Βουλή στις 5, 6 και 7 Ιουνίου 1988. Κατ' αυτήν, ο κ. Μητσοτάκης, είπε μεταξύ πολλών άλλων: «...το χειρότερο από όλα είναι ότι μπήκαν στο ράφι τα δύο μεγάλα θέματα. Το Κυπριακό και το θέμα της Χάγης. Σήμερα, επί τέλους ακούστηκε το ΜΕΑ CULPA του πρωθυπουργού. Ήταν λάθος όμως τραγικό, κύριοι συνάδελφοι...». («Απογευματινή», 7 Ιουνίου 1988).

Τελειώνοντας θα ήθελα να αναφέρω ότι σε συζήτηση την 12 Μαρτίου 1990 στο Πάντειο Πανεπιστήμιο των Α. Παπανδρέου, Κ. Μητσοτάκη, Χ. Φλωράκη, ο κ. Μητσοτάκης ε χαρακτήρισε το Νταβός «φιάσκο» (βλ. Βιβλιοθήκη Ινστιτούτου Διεθνών Σχέσεων - Πάντειον Πανεπιστήμιο: Εξελίξεις στα Βαλκάνια - Ελληνική Εξωτερική Πολιτική, Ι. Σιδέρης 1991, σελ.

23) και εδιάβασε διάλογο από τις σελίδες 136-7 του βιβλίου του βουλευτή του ΠΑΣΟΚ και τ. υπουργού αναπληρωτή Εξωτερικών, Γιάννη Καψή, με τον τίτλο «Οι 8 μέρες του Μάρτη». Ο διάλογος είναι μεταξύ Παπανδρέου και Καψή:

«Καψής: Το ανακοινωθέν του Νταβός είναι απαράδεκτο... έχει ανοίξει πολλές πληγές που πρέπει να επουλώσουμε...».

«Παπανδρέου (διακόποντας): Απαράδεκτο το λες... είναι επαίσχυντο».

Λίγο αργότερα ο Μασούτ Γιλμάζ επληροφορούσε τον κ. Μητσοτάκη, ότι εκείνος είχε συντάξει το ανακοινωθέν της συναντήσεως Παπανδρέου - Οζάλ, κάτι που και ο Κ. Καψής ανέφερε με ελαφρά παραλλαγή στο βιβλίο του (σελ. 135): «σ.σ. αργότερα πληροφορήθηκα ότι ήταν τουρκικό σχέδιο με... ελάχιστες τροποποιήσεις».

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Α.Γ. ΛΙΝΑΡΔΑΤΟΣ
Στροφιλιού 14, Κηφισιά

Απάντηση

Οτι ο κ. Κ. Μητσοτάκης βιάστηκε, ενδεχομένως, να τοποθετηθεί στο «Νταβός», την 31 Ιανουαρίου 1988 δεν είναι θέμα δικής μου ευθύνης. (Πάντως δεν είναι δυνατόν να μην υπήρχε στα «τηλεγραφήματα και τις πληροφορίες που έφθασαν στο Λονδίνο» τότε, το κείμενο της κοινής ανακοίνωσης Παπανδρέου-Οζάλ).

Κ.Ι.Α.